DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

9. januar 2003 *

I sag C-177/00,

Den Italienske Republik ved U. Leanza, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato D. Del Gaizo, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved E. de March og L. Visaggio, som befuldmægtigede, bistået af avvocato A. Dal Ferro, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: italiensk.

angående en påstand om delvis annullation af Kommissionens beslutning af 1. marts 2000 om at udelukke visse udgifter, som medlemsstaterne har afholdt for Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL), Garantisektionen, fra EF-finansiering (EFT L 67, s. 37), for så vidt som Kommissionen har foretaget finansielle korrektioner i relation til visse af de af den sagsøgende medlemsstat anmeldte udgifter,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Wathelet, og dommerne D.A.O. Edward, A. La Pergola, P. Jann (refererende dommer) og S. von Bahr,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 26. september 2002,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 11. maj 2000 har Den Italienske Republik i medfør af artikel 230, stk. 1, EF anlagt sag med påstand om delvis annullation af Kommissionens beslutning af 1. marts 2000 om at udelukke visse udgifter, som medlemsstaterne har afholdt for Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL), Garantisektionen, fra EF-finansiering (EFT L 67, s. 37, herefter »den anfægtede beslutning«), for så vidt som Kommissionen har foretaget finansielle korrektioner i relation til visse af de af den sagsøgende medlemsstat anmeldte udgifter.

2 Påstanden om delvis annullation angår følgende korrektioner, således som disse er beskrevet og begrundet i Kommissionens sammenfattende rapport af 27. oktober 1999 vedrørende resultaterne af kontrollen i forbindelse med regnskabsafslutningen for EUGFL, »Garantisektionen«, for så vidt angår eksportrestitutioner, frugt og grøntsager, dyrepræmier, miljøforanstaltninger i landbruget, finansrevision, markafgrøder, hør og hamp (dokument VI/10529/99) (herefter »den sammenfattende rapport«):

— negativ korrektion på 61 665 065 968 ITL i de udgifter, der er anmeldt som eksportrestitutioner (punkt 2.8.1 i den sammenfattende rapport)

— negativ korrektion på 2 957 721 060 ITL i de udgifter, der er anmeldt som eksportrestitutioner for olivenolie (punkt 2.8.2 i den sammenfattende rapport)

— negativ korrektion på 7 760 156 831 ITL, der svarer til en sikkerhedsstillelse, der skulle have været inddraget i forbindelse med salg af alkohol fra interventionslagre (punkt 7.2 i den sammenfattende rapport).

Den negative korrektion på 61 665 065 968 ITL vedrørende eksportrestitutioner

3 Den Italienske Republik anfægter med sin sag for det første en negativ korrektion på 61 665 065 968 ITL, som Kommissionen har foretaget under angivelse af, at de nationale myndigheder har udøvet en mangelfuld kontrol med eksportrestitutionerne.

Den overordnede retlige ramme

4 I artikel 2 og 3 i Rådets forordning (EØF) nr. 729/70 af 21. april 1970 om finansiering af den fælles landbrugspolitik (EFT 1970 I, s. 196) er det fastsat, at De Europæiske Fællesskaber ved EUGFL's Garantisektion finansierer de restitutioner ved udførsel til tredjelande og de interventioner til regulering af

landbrugsmarkederne, som efter Fællesskabets regler ydes inden for rammerne af den fælles markedsordning for landbruget.

5 Forordningens artikel 8, stk. 1, bestemmer, at medlemsstaterne træffer de fornødne foranstaltninger for at sikre sig, at de af EUGFL finansierede foranstaltninger virkelig er blevet gennemført, og at de er blevet gennemført på behørig måde, for at forhindre og forfølge uregelmæssigheder samt for at gennemføre tilbagebetaling af beløb, der er udbetalt med urette på grund af uregelmæssigheder eller forsømmelser.

6 Det fremgår af forordningens artikel 8, stk. 2, at tilbagebetales de nævnte beløb ikke fuldt ud, bærer Fællesskabet de finansielle følger af uregelmæssighederne eller forsømmelserne. Dette gælder ikke for uregelmæssigheder eller forsømmelser, som medlemsstaternes myndigheder eller organer kan gøres ansvarlige for.

7 I overensstemmelse med artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 729/70 stiller medlemsstaterne alle oplysninger, der er nødvendige for EUGFL's funktion, til rådighed for Kommissionen, og træffer alle foranstaltninger, der er egnede til at lette eventuelle kontrolforanstaltninger — herunder undersøgelser på selve stedet — hvis gennemførelse Kommissionen skønner formålstjenlig som led i administrationen af fællesskabsfinansieringen.

8 Ifølge bestemmelsens stk. 2 har de tjenestemænd, der er bemyndiget af Kommissionen til at foretage undersøgelser på stedet, adgang til de bøger og alt øvrigt materiale, som vedrører de af EUGFL finansierede udgifter. På anmodning af Kommissionen og med den pågældende medlemsstats indforståelse

gennemfører denne medlemsstats kompetente myndigheder revisioner eller undersøgelser med hensyn til de foranstaltninger, der er omfattet af forordning nr. 729/70. Tjenestemænd fra Kommissionen kan deltage i disse revisioner eller undersøgelser.

9 Det fremgår af artikel 1, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 4045/89 af 21. december 1989 om medlemsstaternes kontrol med de foranstaltninger, der indgår i ordningen for finansiering gennem Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget, Garantisektionen, og om ophævelse af direktiv 77/435/EØF (EFT L 388, s. 18), at forordningen vedrører kontrol af, om de foranstaltninger, der indgår i ordningen for finansiering gennem EUGFL, Garantisektionen, rent faktisk er blevet gennemført på behørig vis, idet kontrollen foretages på grundlag af forretningspapirer fra støttemodtagerne. Ifølge forordningens artikel 2, stk. 1, foretager medlemsstaterne kontrol af virksomhedernes forretningspapirer, idet der tages hensyn til, hvilken type foranstaltninger der skal kontrolleres. De nærmere regler for kontrollen er fastsat i bestemmelsens stk. 2 ff.

10 For så vidt angår de finansielle konsekvenser af medlemsstaternes mangelfulde kontrol har Kommissionen i dokument nr. VI/216/93 af 1.6.1993, der kaldes »Belle-rapporten«, fastsat de retningslinjer, der skal følges i den forbindelse. Disse retningslinjer omfatter tre kategorier af standardkorrektioner:

— 2% af udgifterne — hvis manglen kun vedrører mindre betydningsfulde dele af kontrolsystemet eller gennemførelsen af kontrol, som ikke er af afgørende betydning for sikkerheden for udgiftens retmæssighed, så det med rimelighed kan konkluderes, at risikoen for tab for EUGFL har været af mindre omfang.

— 5% af udgifterne — hvis manglen vedrører mere betydningsfulde dele af kontrolsystemet eller gennemførelsen af kontrol, som er af væsentlig

betydning for sikkerheden for udgiftens retmæssighed, så det med rimelighed kan konkluderes, at risikoen for tab for EUGFL har været betydelig.

— 10% af udgifterne — hvis manglen vedrører hele kontrolsystemet eller grundlæggende dele heraf eller gennemførelsen af kontrol, der er af afgørende betydning for sikkerheden for udgiftens retmæssighed, så det med rimelighed kan konkluderes, at der har været en stor risiko for et omfattende tab for EUGFL.

11 For så vidt angår de endelige beslutninger, der træffes af Kommissionen, bestemmer artikel 8 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1663/95 af 7. juli 1995 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning nr. 729/70, for så vidt angår proceduren for regnskabsafslutning for EUGFL, Garantisektionen (EFT L 158, s. 6), følgende:

»1. Når Kommissionen som følge af en undersøgelse finder, at udgifterne ikke er afholdt efter EF-reglerne, meddeler den den pågældende medlemsstat sine resultater og de korrigerende foranstaltninger, der skal træffes for at sikre, at reglerne fremtidig overholdes, og giver en vurdering af eventuelle udgifter, som den påtænker at udelukke i henhold til artikel 5, stk. 2, litra c), i forordning (EØF) nr. 729/70. Meddelelsen skal indeholde en henvisning til nærværende forordning. Medlemsstaten skal afgive svar inden for to måneder, og Kommissionen kan ændre sit standpunkt under hensyn hertil. I behørigt begrundede tilfælde kan Kommissionen forlænge besvarelsesfristen.

Efter udløbet af den til besvarelsen afsatte periode indleder Kommissionen en bilateral drøftelse, og de to parter søger at nå frem til en aftale om de foranstaltninger, der skal træffes. Kommissionen underretter derefter officielt medlemsstaten om sine konklusioner [...]

2. De beslutninger, der omhandles i artikel 5, stk. 2, litra c), i forordning (EØF) nr. 729/70, træffes efter gennemgang af en eventuel rapport, som er udarbejdet af forligsorganet [...]«

Retsforskrifter i relation til den omtvistede korrektion

12 Ved Rådets forordning (EØF) nr. 386/90 af 12. februar 1990 om kontrol i forbindelse med udførsel af landbrugsprodukter, der giver ret til udbetaling af restitutioner eller andre beløb (EFT L 42, s. 6), er der indført en ordning med fællesskabskontrol af landbrugsprodukter, for hvilke der ved udførslen ydes restitutioner eller andre beløb. Forordningens artikel 3, stk. 1, bestemmer:

»Med forbehold af de særlige bestemmelser, der kræver en mere grundig kontrol, skal den i artikel 2, litra a), omhandlede fysiske kontrol:

a) foretages stikprøvevis og være hyppig og uanmeldt

b) under alle omstændigheder mindst omfatte et repræsentativt udsnit på 5% af de udførselsangivelser, i forbindelse med hvilke der er ansøgt om ydelse af de i artikel 1, stk. 1, omhandlede beløb.«

13 Retningslinjerne for anvendelse af forordning nr. 386/90 blev fastsat ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 2030/90 af 17. juli 1990 om gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 386/90 om kontrol i forbindelse med udførsel af landbrugsprodukter, der giver ret til udbetaling af restitutioner eller andre beløb (EFT L 186, s. 6). Forordningen blev med virkning fra den 1. januar 1996 afløst af Kommissionens forordning (EF) nr. 2221/95 af 20. september 1995 om gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 386/90 for så vidt angår fysisk kontrol ved udførsel af landbrugsprodukter, der giver ret til udbetaling af restitutioner (EFT L 224, s. 13). I bilaget til sidstnævnte forordning beskrives de konkrete metoder og det praktiske forløb for kontrollens udførelse.

Den omtvistede korrektion

14 Det fremgår af sagen, at Kommissionen med henblik på at imødegå en stigende risiko for svig og uregelmæssigheder til skade for EUGFL i forbindelse med restitutionerne ved udførsel siden 1996 har intensiveret sine inspektioner i medlemsstaterne af den kontrol, der udføres af toldmyndighederne. De inspektioner, der er i denne forbindelse er foretaget i Italien, har ifølge Kommissionen gjort det muligt at påvise systematiske fejl i de procedurer, der følges af de italienske toldmyndigheder.

15 På grundlag af resultaterne af den dokumentkontrol, der blev udført mellem 1996 og 1998, samt resultaterne af kontrollen på stedet, navnlig de to inspektioner, der blev udført henholdsvis fra den 15. til den 19. april 1996 ved toldstederne i Treviso, Trieste, Fernetti og Como og fra den 2. til den 6. december 1996 ved toldstederne i Terni, Pisa, Livorno og Viareggio, konkluderede Kommissionen, at de italienske myndigheder ikke i tilstrækkeligt omfang overholdt de bestemmelser, der vedrører den fysiske kontrol ved udførsel af landbrugsprodukter, der er fastsat i forordning nr. 386/90 og nr. 2221/95. De nærmere detaljer i forbindelse med resultaterne af denne kontrol er anført i den sammenfattende rapports punkt 2.8.1.

16 For det første har Kommissionen kritiseret den ufuldstændige karakter af den fysiske kontrol, der finder sted under proceduren for direkte udførsel, dvs. de procedurer, hvorunder varerne direkte kontrolleres i transportmidlerne ved toldstedet. Kontrollen var utilstrækkelig, da den kun blev udført efter, at varen var blevet lastet på lastbilerne. I to tilfælde, der blev observeret på stedet — i Treviso og i Pisa — konstaterede Kommissionens kontrollører, at kontrollen blev gennemført, uden at der blev gjort et reelt forsøg på at kontrollere hele lasten enten ved, at den blev læsset af, eller ved, at der blev lavet en korridor i de undersøgte lastbiler. På flere toldkontorer nåede man desuden ikke op på det repræsentative udsnit på 5% af udførselsangivelserne, der kræves efter artikel 3, stk. 1, litra b), i forordning nr. 386/90. Endelig havde de rapporter, der blev udarbejdet ved den fysiske kontrol, en generel og upræcis karakter.

17 For det andet konstaterede Kommissionens tjenestegrene, at der ikke blev foretaget uanmeldt kontrol under procedurerne uden for kredsløbet, dvs. de procedurer, hvor den erhvervsdrivende afleverer udførselsangivelsen til toldstedet, mens varerne forbliver på virksomhedens område. I disse tilfælde konstaterede Kommissionen, at tilrettelæggelsen af den fysiske kontrol ikke gjorde det muligt at sikre overraskelseseffekten. I visse tilfælde, hvor toldmyndighederne ikke rådede over et køretøj, var den erhvervsdrivende faktisk blevet bedt om selv at transportere tolderne til kontrolstedet. Den åbenlyse risiko for manipulation og ombytning, der opstår herved, blev yderligere forstærket af den omstændighed, at de erhvervsdrivende, når udførselsangivelserne var blevet godkendt, selv skulle sende dem til den udbetalende myndighed.

18 Kommissionen gjorde de italienske myndigheder bekendt med de konstaterede forhold ved skrivelser af henholdsvis 23. januar og 18. september 1997, som blev besvaret ved skrivelser af henholdsvis 13. marts og 10. november 1997. Ved skrivelse af 23. november 1998 indkaldte Kommissionen de italienske myndigheder til et bilateralt møde. Da dette møde ikke gav noget resultat, underrettede Kommissionen officielt de italienske myndigheder om sine konklusioner ved skrivelse af 9. juli 1999. Kommissionen foreslog en finansiel korrektion på 5% af alle udgifter til alle produkter, som der var blevet ydet eksportrestitutioner for mellem den 1. oktober 1995 og den 31. december 1998, idet den tog

udgangspunkt i Belle-rapporten, der foreskriver en standardkorrektion på 5% af udgifterne, hvis manglen vedrører mere betydningsfulde dele af kontrolsystemet eller gennemførelsen af kontrol, som er af væsentlig betydning for sikkerheden for udgiftens retmæssighed, så det med rimelighed kan konkluderes, at risikoen for tab for EUGFL har været betydelig.

19 Forligsorganet inden for EUGFL-området, som de italienske myndigheder den 6. august 1999 forelagde sagen for, konstaterede i sin endelige rapport af 11. januar 2000, at Kommissionens argumentation — på trods af visse uklare punkter — virkede overbevisende.

20 Kommissionen foretog herefter i den anfægtede beslutning den foreslåede finansielle korrektion på 61 665 065 968 ITL.

Første anbringende om tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet og af princippet om retten til at fremkomme med sine bemærkninger

Parternes argumenter

21 Med sit første anbringende har den italienske regering bestridt lovligheden af den omtvistede korrektion med den begrundelse, at den af Kommissionens tjenestemænd udførte kontrol ikke er i overensstemmelse med kontradiktionsprincippet og princippet om retten til at fremkomme med sine bemærkninger. Kommissionen underrettede således først den italienske regering om resultaterne af kontrollen lang tid efter, at den var blevet gennemført, uden at der forinden var blevet rejst en præcis kritik over for de italienske toldere, og uden at disse havde haft lejlighed til at give udtryk for deres synspunkter. Der blev desuden heller ikke udarbejdet en rapport sammen med tolderne.

22 Kommissionen har afvist disse klagepunkter, idet den har gjort gældende, at de omhandlede kontrolbesøg alle er blevet gennemført under tilstedeværelse af italienske toldere og Kommissionens tjenestemænd, og at de italienske myndigheder altid modtog forudgående detaljerede oplysninger om inspektionerne. Det er desuden almindelig praksis, at Fællesskabets tjenestemænd afholder et endeligt møde med de nationale embedsmænd for at drøfte den rejste kritik. Sådanne møder fandt også sted i forbindelse med den omhandlede kontrol, hvilket fremgår af en rapport fra det italienske finansministerium, som Kommissionen har forelagt for Domstolen. Ifølge Kommissionen finder der altid drøftelser sted i sådanne sager, og de nationale embedsmænd kan give udtryk for deres opfattelse. Desuden udarbejdes der i alle tilfælde rapporter af mindst to tjenestemænd fra Kommissionens kompetente tjenestegren, og disse rapporter udgør derefter grundlaget for de skrivelser, der sendes til de nationale myndigheder. Denne fremgangsmåde er på alle punkter blevet fulgt i det foreliggende tilfælde.

Domstolens bemærkninger

23 Der henvises til artikel 8 i forordning nr. 1663/95, der definerer de forskellige faser, der skal overholdes i forbindelse med regnskabsafslutning for EUGFL. Det fremgår af Domstolens praksis (jf. bl.a. dom af 29.1.1998, sag C-61/95, Grækenland mod Kommissionen, Sml. I, s. 207, præmis 39), at den ved denne forordning indførte procedure udgør en særlig kontradiktorisk sagsbehandling, hvorunder medlemsstaterne sikres fuld garanti for at kunne fremføre alle deres synspunkter.

24 I den foreliggende sag fremgår det af den førte korrespondance (jf. denne doms præmis 15-19), at Kommissionen nøje har overholdt de forskellige faser i den fremgangsmåde, der er fastsat i forordning nr. 1663/95, og at de italienske myndigheder under hver fase har haft mulighed for at gøre deres synspunkter gældende. Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 44-49 i sit forslag til afgørelse, kan den tid, der er hengået mellem kontrolbesøgene og meddelelsen om resultaterne heraf, nemlig syv måneder, ikke anses for at være urimelig, og Kommissionen har desuden fremført en præcis kritik. Det foreskrives ikke i den omhandlede lovgivning, at der skal udarbejdes en kontradiktorisk rapport.

25 Det følger heraf, at anbringendet om tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet og af princippet om retten til at fremkomme med sine bemærkninger ikke kan tiltrædes, og at den italienske regerings første anbringende må forkastes.

Andet anbringende om, at de kontrollerede toldsteder ikke har været repræsentative

Parternes argumenter

26 Med sit andet anbringende har den italienske regering — uden detaljeret at gøre rede for dette klagepunkt — gjort gældende, at de toldsteder og de transaktioner, der var genstand for Kommissionens inspektioner i 1996, ikke var tilstrækkeligt repræsentative, hverken set ud fra et kvantitativt eller et kvalitativt synspunkt. Ifølge regeringen kan det ikke på grundlag af de resultater, der er konstateret på visse toldsteder, udledes, at den samme form for kontrol som den, Kommissionen har påtalt, blev fulgt i almindelighed i forbindelse med de ca. 80 000 eksportforretninger, der foretages hvert år i Italien, og for hvilke der anmodes om en eksportrestitution.

27 Kommissionen har tilbagevist denne opfattelse. Kommissionen har — uden at være blevet imødegået af den italienske regering på dette punkt — gjort gældende, at de toldsteder, som Kommissionen havde udvalgt til inspektion på stedet, nemlig Terni, Pisa, Livorno, Viareggio, Treviso, Trieste, Fernetti og Como, udgjorde de vigtigste toldsteder på området for udbetaling af eksportrestitutioner, og de stod for 27% af de udførselsangivelser, der var registreret i Italien i 1995. De er således fuldt ud repræsentative. Kommissionens kontrollører var særligt opmærksomme på, at kontrolbesøgene blev korrekt fordelt mellem de forskellige toldbehandlingsprocedurer, der anvendtes af de italienske toldere. Der blev ligeledes udført kontrol hos de virksomheder, der var omfattet af en procedure med forenklet toldbehandling, og ved denne kontrol blev der ligeledes konstateret mangler.

Domstolens bemærkninger

28 Kommissionens angivelser tilsiger, at de toldsteder, kontrollørerne havde udvalgt til brug for deres inspektioner, rent faktisk var repræsentative for den almindelige situation. Da den italienske regering kun i almindelige vendinger har tilbagevist disse angivelser, skal anbringendet om, at de kontrollerede toldsteder ikke var repræsentative, forkastes.

Tredje anbringende om, at resultaterne af visse kontrolbesøg kan anfægtes

Parternes argumenter

29 Med sit tredje anbringende har den italienske regering kritiseret Kommissionens konstateringer, der vedrører den hævdede manglende »fuldstændige« eller »uanmeldte« karakter af den kontrol, der blev udført af toldstederne i Terni, Pisa, Viareggio og Livorno.

30 For så vidt angår den delvise karakter af kontrollen, som Kommissionen har foreholdt den italienske regering, har regeringen anført, at den efter Kommissionens inspektioner anmodede sine egne myndigheder om at efterprøve de omtvistede faktiske omstændigheder. Under et møde med de berørte toldere i marts 1999 bestred de, at de omhandlede kontrolforanstaltninger var forløbet på den måde, som Kommissionens tjenestegrene har beskrevet. I det omfang der ikke foreligger nogen rapport, kan de oplysninger, som Kommissionens tjenestemænd er fremkommet med, kun anses for at være fejlagtige eller i det mindste upålidelige.

31 For så vidt angår det forhold, at kontrollen ikke var anmeldt, har Kommissionen efter regeringens opfattelse fejlfortolket dette begreb. Selv om kontrollen har sammenhæng med den omstændighed, at eksportøren henvender sig til toldstederne, er dette ikke ensbetydende med, at der gives et varsel om kontrollen. I virkeligheden kan der ikke indvendes noget imod gennemførelsen af kontrollen og de forskellige metoder, der anvendes af de nationale myndigheder.

32 Hertil kommer, at de mangler, Kommissionen har konstateret, er afhjulpet derved, at de italienske toldsteder har modtaget en skrivelse fra det italienske finansministerium af 13. marts 1997, hvorved de italienske toldsteder modtog passende instruktioner om at undgå gentagelse af en sådan mangelfuld kontrol.

33 Kommissionen har tilbagevist disse argumenter. Efter Kommissionens opfattelse er den udlægning af de faktiske omstændigheder, som de i sagen berørte toldere har fremført, hvorefter der har været ført en fuldstændig kontrol, forkert. De samtaler, den italienske regering har anført, at den har haft med disse toldere, fandt tilsyneladende først sted i 1999, dvs. tre år efter de inspektioner, der blev gennemført i 1996. Der bør i øvrigt tages hensyn til den omstændighed, at de pågældende toldere var bekendt med emnet for disse samtaler, nemlig en undersøgelse af den kritik, der var rejst af, at de havde udført en kontrol af meget middelmådig karakter. Deres forklaringer er derfor højst tvivlsomme.

34 Hvad angår det forhold, at kontrollen ikke var uanmeldt, har Kommissionen anført, at den italienske regering ikke har bestridt den kritik, der er rejst over for det forhold, at de italienske toldere altid på forhånd anmoder de berørte erhvervsdrivende om at køre til toldstederne i deres egne køretøjer for at afhente de toldembedsmænd, der skal udføre den fysiske kontrol. Ved en sådan fremgangsmåde er det klart, at de erhvervsdrivende på forhånd advares om, at de vil blive underkastet kontrol, således at der ikke var tale om en uanmeldt kontrol. Domstolen har allerede i sin dom af 18. maj 2000 i sagen Belgien mod Kommissionen (sag C-242/97, Sml. I, s. 3421, præmis 41) bemærket, at det i mangel af en tjenestebil er meget vanskeligt at godtgøre, at der har været tale om den uanmeldte fysiske kontrol, som er påkrævet i henhold til artikel 3 i forordning nr. 386/90.

35 Som der detaljeret er redegjort for i den sammenfattende rapports punkt 2.8.1, viser en gennemgang af de kontrolrapporter, Den Italienske Republik har forelagt for årene 1997 og 1998, desuden de samme uregelmæssigheder og forsømmelser som dem, der blev påvist i 1996.

Domstolens bemærkninger

36 Det fremgår af Domstolens praksis, navnlig af ovennævnte dom i sagen Belgien mod Kommissionen (præmis 33 og 34), og dom af 13. juli 2000 i sagen Grækenland mod Kommissionen (sag C-243/97, Sml. I, s. 5813, præmis 53), at for så vidt angår den kontrol, der gennemføres af Kommissionens tjenestegrene i forbindelse med regnskabsafslutningen for EUGFL, kan den berørte medlemsstat ikke afkræfte Kommissionens konstateringer uden at støtte sine egne synspunkter på oplysninger, af hvilke det fremgår, at der foreligger et pålideligt og funktionsdygtigt kontrolsystem. Såfremt medlemsstaten ikke fører bevis for, at Kommissionens konstateringer er urigtige, udgør disse konstateringer forhold, der kan give anledning til alvorlig tvivl med hensyn til indførelsen af et passende og effektivt system af foranstaltninger til overvågning og kontrol.

37 I den foreliggende sag har den italienske regering ikke kunnet afkræfte Kommissionens konstateringer vedrørende den utilstrækkelige kontrol, som der nærmere er redegjort for i punkt 66 i generaladvokatens forslag til afgørelse, ved fremlæggelse af bevisligheder, der godtgør, at der har været tale om en pålidelig og operationnel kontrol, og som giver grundlag for at fastslå, at de i sagen omhandlede uregelmæssigheder ikke har fundet sted. Den italienske regering har i øvrigt ikke på detaljeret måde anfægtet Kommissionens konstateringer, således som disse er anført i den sammenfattende rapport, men den har blot henvist til, at det fremgår af de berørte italienske tolderes forklaring, at kontrollens udførelse i almindelighed var upåklagelig.

38 De berørte tolderes forklaringer, der tilmed blev afgivet tre år efter de af Kommissionens tjenestegrene udførte inspektioner, giver ikke anledning til at

rejse tvivl om rigtigheden af de konstateringer, som Kommissionens tjenestemænd gjorde på stedet, og som der efterfølgende blev gjort rede for i den sammenfattende rapport.

39 For så vidt angår de uregelmæssigheder, der er konstateret i forbindelse med undersøgelsen af de kontrolrapporter, der er forelagt af Den Italienske Republik for årene 1997 og 1998, har den italienske regering ikke fremført præcise argumenter til støtte for, at der har været tale om en pålidelig og operationnel kontrol, og som kan anfægte Kommissionens konstateringer.

40 Det følger heraf, at den italienske regerings tredje anbringende må forkastes i sin helhed.

Fjerde anbringende om det uforholdsmæssigt høje korrektionsbeløb

Parternes bemærkninger

41 Med sit sidste anbringende har den italienske regering subsidiært gjort gældende, at det korrektionsbeløb, Kommissionen har fastsat, er uforholdsmæssigt højt.

42 For det første vedrører den kontrol, der er gennemført ved toldstederne, ifølge den italienske regering en praksis, der kun har været fulgt i knapt et år, mens korrektionen vedrører fire på hinanden følgende år, nemlig regnskabsårene 1995-1998.

43 For det andet har Kommissionen anvendt korrektionen på alle de eksportrestitutioner, der er ydet i løbet af disse fire regnskabsår, mens den fysiske kontrol kun omfattede et udsnit på 5% af transaktionerne. Ifølge den italienske regering har korrektionen kun kunnet anvendes på højst 5% af de restitutioner, der er ydet i løbet af disse regnskabsår.

44 Kommissionen har gjort gældende, at den omtvistede korrektion blev vedtaget i fuld overensstemmelse med Belle-rapporten. Hvad angår de regnskabsår, som korrektionen er blevet anvendt på, fremgår det, som allerede nævnt under det tredje anbringende, af sagens akter, at uregelmæssighederne i forbindelse med kontrollen fortsatte i 1997 og 1998.

Domstolens bemærkninger

45 For så vidt angår det første led i det fjerde anbringende bemærkes, at det ligger fast, at de af Kommissionen påtalte mangler for så vidt angår regnskabsårene 1995 og 1996 blev konstateret ved den kontrol på stedet, der er omtalt i denne doms præmis 15. For så vidt angår regnskabsårene 1997 og 1998 er Kommissionen nået frem til samme resultat ved at undersøge de kontrolrapporter, Den Italienske Republik har forelagt for årene 1997 og 1998. Da den italienske regering ikke — som allerede anført i denne doms præmis 39 — har fremført argumenter, der kan drage disse konstateringer i tvivl, har Kommissionen ikke begået en retlig fejl derved, at den har udstrakt korrektionen over fire på hinanden følgende år.

46 For så vidt angår det andet led i samme anbringende skal det fremhæves, at den omstændighed, at medlemsstaterne i henhold til artikel 3, stk. 1, litra b), i forordning nr. 386/90 er forpligtede til at kontrollere et repræsentativt udsnit på 5% af udførselsangivelserne, ikke er ensbetydende med, at kun 5% af de angivelser, der er blevet kontrolleret, skal opfylde de opstillede betingelser. Det

ligger i begrebet stikprøvekontrol, at denne har til formål at garantere, at alle angivelserne og ikke kun de angivelser, der rent faktisk er blevet kontrolleret, udføres korrekt.

47 Det følger heraf, at Kommissionen ikke, efter at den havde konstateret de mangler, der var forbundet med den af de italienske myndigheder foretagne kontrol, har begået en retlig fejl ved i henhold til Belle-rapporten at anvende den omtvistede korrektion på alle de eksportrestitutioner for landbrugsprodukter, der er omfattet af udførselsangivelserne, og ikke kun på dem, der svarer til de produkter, der er omfattet af de 5% af angivelserne, der rent faktisk er blevet kontrolleret af disse myndigheder.

48 Da samtlige de anbringender, den italienske regering har fremført til imødegåelse af korrektionen på 61 665 065 968 ITL, således er ubegrundede, må Kommissionen frifindes i sagen, i det omfang den vedrører denne korrektion.

Den negative korrektion med 2 957 721 060 ITL vedrørende eksportrestitutioner for olivenolie

49 Den Italienske Republik har for det andet anfægtet en korrektion på 2 957 721 060 ITL, der vedrører eksportrestitutioner for olivenolie, som de italienske myndigheder udbetalte i 1995. Ifølge Kommissionen kunne der ikke for den omhandlede vare, nemlig olivenolie med EF-oprindelse, der var blandet med olivenolie hidrørende fra et tredjeland, især fra Tunesien, og som var henført under proceduren for aktiv forædling, ydes eksportrestitutioner, hvorfor der ikke var hjemmel for de udbetalinger, de nationale italienske myndigheder havde foretaget (punkt 2.8.2 i den sammenfattende rapport).

Den retlige ramme

50 Eksportrestitutionerne for olivenolie produceret i Fællesskabet blev indført ved Rådets forordning nr. 136/66/EØF af 22. september 1966 om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer (EFT 1965-1966, s. 193). Bestemmelserne til gennemførelse af denne forordning er fastsat ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 3665/87 af 27. november 1987 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter (EFT L 351, s. 1).

51 Artikel 8 i forordning nr. 3665/87 bestemmer:

»1. Der ydes kun restitution for produkter, der befinder sig i en af de situationer, som er nævnt i traktatens artikel 9, stk. 2, selv om emballagen ikke opfylder disse betingelser.

[...]

2. Ved udførsel af sammensatte produkter, hvortil der kan ydes restitution for en eller flere bestanddele, ydes restitutionen herfor, for så vidt den eller de bestanddele, for hvilke der ansøges om restitution, opfylder betingelserne i traktatens artikel 9, stk. 2.

Der ydes ligeledes restitution, når den eller de bestanddele, for hvilke der ansøges om restitution, tidligere befandt sig i en af situationerne i traktatens artikel 9, stk. 2, og ikke mere befinder sig i en af disse situationer, udelukkende fordi de er indarbejdet i andre produkter.

3. Som restitutioner for en enkelt bestanddel, jf. stk. 2, betragtes restitutioner for:

— produkter fra sektorerne for korn, æg, ris, sukker, mælk og mejeriprodukter

[...]«

52 EF-traktatens artikel 9, stk. 2 (efter ændring nu artikel 23, stk. 2, EF), som artikel 8 i forordning nr. 3665/87 henviser til, fastsætter:

»Bestemmelserne i kapitel 1, første afdeling, og i kapitel 2 i dette afsnit [om frie varebevægelser] finder anvendelse på varer med oprindelse i medlemsstaterne, og på de varer hidrørende fra tredjeland, som frit kan omsættes i medlemsstaterne.«

Parternes bemærkninger

53 Den italienske regering har uden at anfægte korrektionsbeløbets størrelse gjort gældende, at Kommissionen med urette har afvist at finansiere eksportrestitutioner for en mængde olivenolie med EF-oprindelse, der var blandet med olivenolie hidrørende fra et tredjeland, især fra Tunesien, og som var omfattet af proceduren for aktiv forædling i Fællesskabet.

54 Den italienske regering er af den opfattelse, at artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87 finder anvendelse på disse mængder olivenolie med EF-oprindelse. Det, at den er blevet blandet med andre madolier, er uden betydning. Artikel 8, stk. 2 og 3, i forordning nr. 3665/87, der vedrører visse tilfælde af sammensatte produkter, finder ikke anvendelse, idet den her omhandlede vare ikke er sammensat, men har karakter af et færdigt produkt. Olivenolie udgør et basisprodukt, der samtidig kan fremstå som en bestanddel og som et færdigt produkt, idet blandingen ikke modificerer oliens kemiske sammensætning eller dens ernæringsmæssige egenskaber. I det foreliggende tilfælde burde der have været ydet eksportrestitutioner for den omtvistede mængde olivenolie med EF-oprindelse som et færdigt produkt, uanset at den var blevet blandet med olie hidrørende fra tredjelande.

55 Kommissionen har anført, at artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87, sammenholdt med traktatens artikel 9, stk. 2, udelukker enhver eksportrestitution for produkter hidrørende fra tredjelande, som ikke er i fri omsætning i Fællesskabet, men som er omfattet af en anden procedure, som i det foreliggende tilfælde er proceduren for aktiv forædling. Det omtvistede produkt i den foreliggende sag er et sammensat produkt, der kun kan udløse et krav på eksportrestitutioner i tilfælde, hvor de betingelser, der er angivet i artikel 8, stk. 2, og 3, i forordning nr. 3665/87, er opfyldt. Bestemmelsens stk. 3 indeholder en udtømmende liste over de sammensatte produkter, der kan ydes eksportrestitutioner for, og olivenolie er ikke anført på denne liste.

Domstolens bemærkninger

56 Det bemærkes, at artikel 8 i forordning nr. 3665/87 hjemler ydelse af eksportrestitutioner enten for færdige produkter i medfør af bestemmelsens stk. 1, eller undtagelsesvis for visse sammensatte produkter i medfør af stk. 2 og 3. Det er ubestridt, at olivenolie ikke er blandt de produkter, der er omfattet af undtagelserne i stk. 2 og 3. I øvrigt har Den Italienske Republik ikke påberåbt sig disse bestemmelser, men bestemmelsens stk. 1, idet den har gjort gældende, at det omtvistede produkt udgør et færdigt produkt, der er blevet eksporteret som sådant.

57 Det fremgår imidlertid af ordlyden af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87 samt af ordlyden af traktatens artikel 9, stk. 2, hvortil forordningens artikel 8 henviser, at varerne for at kunne opnå eksportrestitutioner enten skal have oprindelse i medlemsstaterne eller, når de hidrører fra tredjelande, befinde sig i fri omsætning i medlemsstaterne.

58 Det er ubestridt, at den olie, der hidrører fra tredjelande, hvormed den omtvistede mængde olivenolie med oprindelse i medlemsstaterne var blevet blandet, var henført under proceduren for aktiv forædling som omhandlet i artikel 114 ff. i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks (EFT L 302, s. 1). Som det fremgår af denne forordnings artikel 4, punkt 16, er proceduren med aktiv forædling en anden procedure end den, der gælder for overgang til fri omsætning. Den olie, der hidrører fra tredjelande, og som udgør en del af det omtvistede produkt, opfyldte således ikke de i artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87 opstillede betingelser.

59 For at artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87 kan begrunde de italienske myndigheders udbetaling af eksportrestitutioner, var det således nødvendigt enten, at olivenolien med oprindelse i Fællesskabet var blevet eksporteret som særskilt produkt, før den blev blandet med olivenolie hidrørende fra tredjelande, hvilket tydeligvis ikke er tilfældet i den foreliggende sag, eller at det ved blanding dannede produkt som sådant kan betragtes som et produkt, der har oprindelse i Fællesskabet, uanset at en del af den olie, der indgår heri, ikke opfylder denne betingelse.

60 At fortolke artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87 således, at den ligeledes hjemler eksportrestitutioner for sammensatte produkter, hvoraf kun visse bestanddele opfylder de betingelser, der er fastsat i bestemmelsen, må således udelukkes, allerede fordi stk. 2 og 3 i samme artikel bestemmer, at der undtagelsesvis kan ydes eksportrestitutioner for sammensatte produkter, og at disse produkter følgelig ikke er omfattet af anvendelsesområdet for stk. 1.

61 Det følger heraf, at der ikke i medfør af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87 kunne ydes eksportrestitutioner for den omtvistede olivenolie og i øvrigt heller ikke i medfør af forordningens artikel 8, stk. 2 og 3. Det er således med rette, at Kommissionen har foretaget den omtvistede korrektion, således at Den Italienske Republiks sag, for så vidt den angår denne korrektion, må forkastes som ubegrundet.

Den negative korrektion på 7 760 156 831 ITL, der svarer til en sikkerhedsstillelse, der burde have været inddraget i forbindelse med salg af alkohol hidrørende fra interventionslagrene

62 For det tredje har Den Italienske Republik bestridt en korrektion på 7 760 156 831 ITL, som Kommissionen har foretaget for at sanktionere den omstændighed, at de kompetente nationale myndigheder ikke har inddraget en sikkerhedsstillelse, der var etableret i forbindelse med salg af alkohol hidrørende fra interventionslagrene (den sammenfattende rapports punkt 7.2).

Den overordnede retlige ramme

63 Artikel 37, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 af 16. marts 1987 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 84, s. 1) bestemmer:

»Afsætningen af de [...] destillater, som interventionsorganerne ligger inde med, må ikke forstyrre markederne for alkohol og spiritus i Fællesskabet.

De bør derfor afsættes i andre sektorer, navnlig med henblik på anvendelse som brændstof, hver gang der er fare for en sådan forstyrrelse.«

64 Afsætningen af alkohol i andre sektorer end vinsektoren skal i henhold til Kommissionens forordning (EØF) nr. 1780/89 af 21. juni 1989 om gennemførelsesbestemmelser for afsætning af alkohol, der er fremstillet i henhold til de i artikel 35, 36 og 39 i forordning nr. 822/87 omhandlede destillationer, og som interventionsorganerne ligger inde med (EFT L 178, s. 1), ske inden for rammerne af en licitationsprocedure. I forordningens artikel 24, stk. 2, er det fastsat, at tilslagsmodtageren inden for en bestemt frist skal fremlægge bevis for, at der er stillet sikkerhed for korrekt opfyldelse som garanti for, at alkoholen er anvendt til de formål, der er angivet i licitationsbekendtgørelsen.

65 I henhold til artikel 33, stk. 2, i forordning nr. 1780/89 bestemmes det, at »[a]t alkoholen faktisk anvendes til de formål, licitationen gælder, er et primært krav efter artikel 20 i forordning (EØF) nr. 2220/85, for så vidt angår sikkerheden for korrekt opfyldelse«.

66 For så vidt angår fortabelse af en sådan sikkerhed bestemmer Kommissionens forordning (EØF) nr. 2220/85 af 22. juli 1985 om fælles gennemførelsesbestemmelser for ordningen for sikkerhedsstillelse for landbrugsprodukter (EFT L 205, s. 5), at sikkerhed kan stilles i form af enten kontant indbetaling [artikel 8, stk. 1, litra a)] eller i form af en kautionserklæring fra en kautionist som omhandlet i forordningens artikel 16 [artikel 8, stk. 1, litra b)].

67 Artikel 16, stk. 2, litra c), i forordning nr. 2220/85 bestemmer videre:

»En skriftlig kautionserklæring skal mindst indeholde

[...]

c) erklæring om, at kautionisten hæfter solidarisk med den, der er ansvarlig for forpligtelsens opfyldelse, og forpligter sig til inden 30 dage efter påkrav fra den ansvarlige myndighed at betale ethvert beløb inden for garantiens grænser, som forfalder til betaling ved sikkerhedens fortabelse.«

68 Endelig bestemmer artikel 29 i forordning nr. 2220/85 følgende:

»Når den ansvarlige myndighed har kendskab til, hvad der fører til hel eller delvis fortabelse af sikkerheden, anmoder den ansvarlige myndighed straks den, der er ansvarlig for forpligtelsens opfyldelse, om at indbetale det fortabte beløb, idet der indrømmes en betalingsfrist på 30 dage fra datoen for påkravet.

Finder betaling ikke sted inden for denne frist,

[...]

b) forelægger den ansvarlige myndighed straks den i artikel 8, stk. 1, litra b), omhandlede kautionist krav om betaling, idet der indrømmes en betalingsfrist på indtil 30 dage fra datoen for påkravet

[...]«

Forløbet af den omtvistede licitation

69 Ved forordning (EØF) nr. 3390/90 af 26. november 1990 om salg ved særlig licitation af vinalkohol, som interventionsorganerne ligger inde med, til anvendelse i Fællesskabets brændstofsektor (EFT L 327, s. 19) iværksatte Kommissionen licitation nr. 8/90 EF med henblik på salg af 1 600 000 hektoliter alkohol, der hidrørte fra de destillationer, der er omhandlet i artikel 35, 36 og 39 i forordning nr. 822/87. Den totale mængde var sammensat af fem partier af hver 320 000 hektoliter.

70 Licitationen blev vundet af selskabet Palma SpA med hjemsted i Napoli (herefter »Palma«). Betingelserne for licitationen var bl.a. at der skulle stilles sikkerhed for korrekt opfyldelse. Sikkerheden forfaldt ved simpelt påkrav, selv i tilfælde af, at tilslagsmodtageren gjorde indsigelse, og den blev frigjort ved skriftlig erklæring fra interventionsorganet. Sikkerheden ville blive frigjort, når tilslagsmodtageren havde ført bevis for, at alkoholen var blevet anvendt til de angivne formål inden for en frist på et år at regne fra afhentningen af hvert parti. Sikkerheden blev stillet af Palma i overensstemmelse med disse krav i en italiensk bank som garantiinstitution.

71 Efter at der var opstået alvorlige vanskeligheder med at afsætte en stort kvantum alkohol på markedet for brændstof, annullerede Kommissionen i medfør af forordning (EØF) nr. 2710/93 af 30. september 1993 om visse former for salg ved særlige licitationer af vinalkohol, som interventionsorganerne ligger inde med, til anvendelse i Fællesskabets brændstofsektor (EFT L 245, s. 131) licitation nr. 8/90 EF for så vidt angår de partier alkohol, der endnu ikke var blevet afhentet, nemlig tre partier, og forlængede fristen for anvendelse af de partier, der allerede var blevet afhentet, nemlig tre partier, til den 1. oktober 1995. Artikel 3 i forordning nr. 2710/93 præciserede, at sikkerhedsstillelsen for korrekt opfyldelse vedrørende de partier, der allerede var afhentet, ville blive frigivet af det pågældende interventionsorgan, når samtlige partier alkohol var blevet anvendt i Fællesskabets brændstofsektor.

72 Ved Kommissionens forordning (EF) nr. 416/96 af 7. marts 1996 om ændring af forordning nr. 2710/93 (EFT L 59, s. 5) blev fristen for anvendelse af de partier, der allerede var blevet afhentet, på ny forlænget, men denne gang fortløbende. Med dette mål for øje bestemte artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 2710/93, som ændret ved forordning nr. 416/96, følgende:

»Uanset artikel 23 i forordning (EØF) nr. 2220/85 og undtagen i tilfælde af force majeure fortabes sikkerheden for korrekt opfyldelse på 90 ECU pr. hektoliter ren alkohol (100% vol.), når den i artikel 2 omhandlede frist overskrides, med:

a) 15% i alle tilfælde [dvs. den 1. oktober 1995, der var den oprindelige frist],

b) 50% af restbeløbet efter fradrag af de 15%, hvis alkoholen ikke anvendes som fastsat i denne artikel inden den 30. juni 1996.

Sikkerhedsstillelsen fortabes fuldstændigt ved overskridelse af den 31. december 1996.«

73 Det fremgår af sagens akter, at selv efter at fristerne var blevet forlænget, kunne Palma ikke fremlægge bevis for, at de to partier alkohol, der allerede var blevet afhentet, var blevet anvendt, og at Kommissionens tjenestegrene anmodede den kompetente nationale myndighed, Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (statsdirektoratet for interventioner på landbrugsmarkedet, herefter AIMA), om at inddrage de forskellige dele af sikkerhedsstillelsen i takt med udløbet af de frister, der var fastsat i forordning nr. 2710/93, som ændret ved forordning nr. 416/96.

74 Det fremgår ligeledes af sagens akter, at AIMA på trods af Kommissionens gentagne anmodninger,

— for så vidt angår den første del af sikkerhedsstillelsen (15%), der forfaldt den 1. oktober 1995, først fremsatte en anmodning om betaling til Palma den 23. april 1996 og først pålagde garantiinstitutionen at udbetale det garanterede beløb den 16. januar 1997

— for så vidt angår den anden del af sikkerhedsstillelsen (50%), der forfaldt den 30. juni 1996, først anmodede Palma om betaling den 3. december 1996, og først fremsatte et pålæg om betaling til garantiinstitutionen den 16. januar 1997

— for så vidt angår resten (35%), der forfaldt den 31. december 1996, først anmodede Palma om betaling den 29. januar 1997, og først fremsatte et pålæg om betaling til garantiinstitutionen den 7. marts 1997.

75 På trods af disse anmodninger er det endnu ikke lykkedes for AIMA at opnå betaling af sikkerhedsstillelsen. Ifølge den italienske regerings oplysninger trak Palma på forskellig vis sagen i langdrag og anlagde til slut en sag ved de italienske domstole, der stadig verserer.

76 Kommissionen indrømmede ved skrivelse af 15. april 1997 de italienske myndigheder en sidste frist til at inddrive de pågældende beløb. Da denne skrivelse ikke blev besvaret, meddelte Kommissionen ved skrivelse af 14. juli 1997 officielt de italienske myndigheder, at den havde til hensigt at fradrage et beløb svarende til den sikkerhed, der ikke var blevet inddraget, nemlig 7 760 156 831 ITL, i forskuddene på betalingerne fra EUGFL for august måned 1997.

77 Herefter anmodede Den Italienske Republik om en forligsprocedure. Den 26. oktober 1999 afviste forligsorganet anmodningen med den begrundelse, at »den pågældende regering ikke havde godtaget tilbuddet om et bilateralt møde i forligsorganet«. Kommissionen bekræftede herefter korrektionen med det beløb, der var foreslået i den anfægtede afgørelse.

Parternes anbringender

78 Den italienske regering har hverken bestridt korrektionsbeløbet, de nærmere omstændigheder i forbindelse med licitationens forløb eller det forhold, at den ikke har opfyldt sin forpligtelse til at inddrive sikkerhedsstillelsen. Den har derimod gjort gældende, at forsinkelsen med inddrivelsen udelukkende skyldes Palma og ikke de nationale myndigheders handlemåde, idet disse optrådte med den fornødne omhu. Palma har ud over andre forhalende manøvrer endog forsøgt at forhandle licitationens betingelser direkte med Kommissionen. Den derved

opståede forsinkelse kan under alle omstændigheder ikke tilskrives de italienske myndigheder.

79 Kommissionen har imidlertid fremhævet, at det — uafhængigt af de eventuelle forhalende manøvrer, Palma har iværksat — er ubestridt, at AIMA ikke har opfyldt sin egen forpligtelse til at inddrage de forskellige dele af sikkerhedsstillelsen så hurtigt som muligt ved hvert forfaldstidspunkt. Det fremgår af det tidsmæssige forløb af begivenhederne, at såvel de betalingskrav, der blev sendt til Palma, som de betalingspålæg, der i de tre tilfælde blev fremsat over for garantiinstitutionen, blev afgivet alt for lang tid efter forfaldstidspunkterne. De italienske myndigheder har således tilsidesat artikel 29 i forordning nr. 2220/85, der kræver inddrivelse af de skyldige beløb »straks«, hvorfor den omtvistede korrektion er berettiget.

Domstolens bemærkninger

80 Det er ubestridt, at artikel 29, stk. 1, i forordning nr. 2220/85 kræver, at den nationale myndighed, når den har fået kendskab til, hvad der fører til fortabelse af en sikkerhed, der henhører under bestemmelsens anvendelsesområde, »straks« anmoder den, der er ansvarlig for forpligtelsens opfyldelse, om at indbetale beløbet. I tilfælde af, at beløbet ikke betales inden for en betalingsfrist på 30 dage fra datoen for påkravet, skal den nationale myndighed i medfør af samme forordnings artikel 29, stk. 2, litra b), »straks« forelægge kautionisten krav om betaling, idet der ligeledes indrømmes denne en betalingsfrist på indtil 30 dage fra datoen for påkravet. Desuden skal kautionisten i henhold til forordningens artikel 16, stk. 2, litra c), efterkomme enhver anmodning om betaling. Hertil kommer, at sikkerheden i denne sag ifølge de særlige licitationsbetingelser, der er omtalt i præmis 70 i den foreliggende dom, også forfaldt, selv om tilslagsmodtageren gjorde indsigelse.

81 AIMA's handlemåde i forbindelse med inddrivelse af de forskellige dele af sikkerheden opfyldte imidlertid ikke kravet om, at myndigheden skal udvise den fornødne omhu. Som det fremgår af det tidsmæssige forløb af begivenhederne, der er nævnt i denne doms præmis 74, har myndigheden således for så vidt angår den første del af sikkerheden anmodet Palma om at betale næsten syv måneder efter forfaldsdatoen, og den pålagde først garantiinstitutionen at udbetale sikkerhedsbeløbet omkring ni måneder efter betalingsanmodningen. For så vidt angår den anden del er disse forsinkelser på henholdsvis mere end fem måneder og halvanden måned. Hvad angår restbeløbet anmodede AIMA Palma om at betale inden for en noget kortere frist, ca. en måned efter forfaldsdatoen, og pålægget til garantiinstitutionen blev afgivet efter fem uger.

82 For så vidt angår de to første dele af sikkerheden er det, henset til forsinkelsernes længde, åbenbart, at AIMA ikke har handlet »straks«. Hvad restbeløbet angår er det et faktum, at anmodningen og pålægget blev afgivet hurtigere end i de to første tilfælde. Set i sagens sammenhæng, der er kendetegnet ved den omstændighed, at debitor vedholdende havde unddraget sig sine tidligere betalingsforpligtelser, burde AIMA imidlertid ikke have ventet henholdsvis en måned og fem uger med at anmode om betaling af det forfaldne restbeløb, og den har således heller ikke handlet »straks«.

83 Det må således fastslås, at de nationale myndigheder under alle omstændigheder ikke har opfyldt deres forpligtelse til straks at inddrive de omtvistede sikkerhedsbeløb.

84 For så vidt angår de hævdede forhalende manøvrer fra tilslagsmodtagerens side kan disse ikke påvirke de nationale myndigheders ansvar for i en situation som den foreliggende, der kendetegnes ved de betydelige forsinkelser, hvormed de nævnte myndigheder anmodede tilslagsmodtageren om betaling. Hvad kautionen angår drejede det sig, som det er anført i denne doms præmis 70, om en sikkerhed, der forfaldt ved simpelt påkrav, selv i tilfælde af, at tilslagsmodtageren

gjorde indsigelse, og som blev frigjort ved en simpel skriftlig erklæring fra interventionsorganet. Der er således intet, der begrunder, at AIMA ikke har kunnet få sikkerheden udbetalt fra garantiinstitutionen, og det gælder uanset tilslagsmodtagerens eventuelle forhalende manøvrer.

85 Det følger af samtlige ovenstående bemærkninger, at Kommissionen med rette kunne foretage den omtvistede korrektion over for Den Italienske Republik, og at argumentationen, der bygger på Kommissionens ulovlige handlemåde, er ubegrundet. Kommissionen må således frifindes i den af Den Italienske Republik anlagte sag, for så vidt sagen angår korrektionen på 7 760 156 831 ITL.

86 Da alle de anbringender, den italienske regering har gjort gældende i sagen, har vist sig at være grundløse, bør Kommissionen frifindes.

Sagens omkostninger

87 I medfør af procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Den Italienske Republik bør betale sagens omkostninger, og da Den Italienske Republik har tabt sagen, bør det pålægges den at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

1) **Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.**

2) **Den Italienske Republik betaler sagens omkostninger.**

Wathelet Edward La Pergola

Jann von Bahr

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. januar 2003.

R. Grass M. Wathelet

Justitssekretær Formand for Femte Afdeling